

Sygn. akt II UK 26/12

**WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Dnia 2 sierpnia 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Jerzy Kuźniar (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Jerzy Kwaśniewski

SSN Maciej Pacuda

w sprawie z wniosku P.W.

przeciwko Wojskowemu Biuru Emerytalnemu w P.

o emeryturę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Spółecznych i Spraw Publicznych w dniu 2 sierpnia 2012 r.,

skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 8 września 2011 r., sygn. akt [...]

uchyla zaskarżony wyrok i oddala apelację wnioskodawcy.

Uzasadnienie

Wyrokiem z dnia 8 września 2011 r., [...] Sąd Apelacyjny zmienił, na skutek apelacji wnioskodawcy P.W., wyrok Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Spółecznych w P. z dnia 19 stycznia 2011 r., oraz poprzedzającą go

decyzję Wojskowego Biura Emerytalnego w P. i przyznał wnioskodawcy prawo do wypłaty emerytury od dnia 1 października 2008 r. do dnia 30 kwietnia 2010 r.

W ustalonym stanie faktycznym sprawy, w dniu 3 września 2002 r. wnioskodawca złożył kwestionariusz dla ustalenia uprawnień do emerytury wojskowej, w którym wskazał jako adres swego zamieszkania: P. ul. P. [...]. Decyzją z dnia 30 września 2002 r. Wojskowe Biuro Emerytalne w P. przyznało wnioskodawcy prawo do emerytury wojskowej. Decyzją z dnia 6 marca 2006 r. o waloryzacji emerytury wojskowej, organ rentowy ustalił nową wysokość emerytury, w treści decyzji zawarto pouczenie (w pkt 18), zobowiązujące pobierającego świadczenie do powiadomienia organu emerytalnego, o każdej zmianie adresu zamieszkania (numeru rachunku w banku). Decyzja ta została wysłana na podany przez wnioskodawcę adres. Kolejną decyzję o waloryzacji świadczenia odwołującego z dnia 6 marca 2008 r. organ emerytalny wysłał również na dotychczasowy adres wnioskodawcy, korespondencja nie została odebrana. Pismem z dnia 28 sierpnia 2008 r., w związku z uzyskaniem informacji o wymeldowaniu wnioskodawcy z pobytu stałego w P. i ze względu na zwrot korespondencji kierowanej na powyższy adres, a także brakiem informacji o nowym adresie, WBE zwróciło się do odwołującego o nadesłanie oświadczenia, czy nie zaszły okoliczności uzasadniające ustanie prawa do emerytury oraz informacji o aktualnym adresie zamieszkania. Kierowana do wnioskodawcy korespondencja na podany adres wracała do organu rentowego z adnotacją, że adresat pod wskazanym adresem nie zamieszkuje. Urząd Miejski w P. – na pytanie organu rentowego, poinformował, że odwołujący został wymeldowany z pobytu stałego (P. ul. P. [...]) od dnia 29 lipca 2004 r. i nie dokonał ponownego zameldowania na pobyt stały lub czasowy w innym miejscu. Podobną informację uzyskano z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji - Departament Spraw Obywatelskich MSWiA w Warszawie.

Wobec powyższych ustaleń, decyzją z dnia 22 września 2008 r., Wojskowe Biuro Emerytalne w P. wstrzymało wnioskodawcy wypłatę świadczenia od dnia 1 października 2008 r. W dniu 11 maja 2010 r. do WBE wpłynął wniosek P.W., o wznowienie wypłaty świadczenia w najbliższym terminie płatności i wyrównanie świadczenia od momentu zawieszenia tj. od dnia 1 października 2008 r., w którym

wskazał on, że do dnia 5 maja 2010 r. przebywał poza granicami Polski i nie otrzymywał żadnej korespondencji. Decyzją z dnia 25 maja 2010 r. Dyrektor Wojskowego Biura Emerytalnego w P. odmówił wnioskodawcy wypłaty emerytury wojskowej za okres od dnia 1 października 2008 r. do dnia 30 kwietnia 2010 r., zaś odwołanie wnioskodawcy od powyższej decyzji oddalił Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w P., uznając, że brak podstaw do wypłaty wnioskodawcy świadczenia emerytalnego za okres od dnia 1 października 2008 r. do dnia 30 kwietnia 2010 r. W ocenie Sądu pierwszej instancji, wstrzymanie wypłaty świadczenia nastąpiło z winy wnioskodawcy, gdyż nie dopełnił on obowiązku powiadomienia organu rentowego o zmianie adresu zamieszkania, wobec czego organ rentowy nie mógł uzyskać informacji, czy istnieją podstawy do dalszej wypłaty emerytury wojskowej. Organ rentowy bezskutecznie próbował doręczyć wnioskodawcy korespondencję na jedyny znany mu adres i uzyskać informacje co do prawa wnioskodawcy do wypłaty świadczenia. Sąd pierwszej instancji zaznaczył przy tym, że organ rentowy czynił starania w celu ustalenia aktualnego adresu zamieszkania wnioskodawcy, wysyłając (nieskuteczne) zapytania do Urzędu Miejskiego w P. oraz MSWiA.

Na skutek apelacji wnioskodawcy, Sąd Apelacyjny zmienił, zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego, oraz poprzedzającą go decyzję Wojskowego Biura Emerytalnego w P. i przyznał wnioskodawcy prawo do wypłaty emerytury od dnia 1 października 2008 r. do dnia 30 kwietnia 2010 r. Sąd drugiej instancji podzielając ustalenia faktyczne zebrane w sprawie, dokonał ich odmiennej oceny, wskazując w uzasadnieniu wyroku, że zgodnie z art. 44 ust. 1 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (jednolity tekst: Dz.U. z 2004 r. Nr 8, poz. 66 ze zm.), wypłatę emerytury wstrzymuje się, jeżeli powstaną okoliczności uzasadniające zawieszenie lub ustanie prawa do świadczenia. Z kolei w świetle art. 38 ust. 1 pkt 1 ustawy prawo do świadczeń ustaje, gdy przestaje istnieć którykolwiek z warunków wymaganych do jego uzyskania. Wstrzymanie wypłaty świadczenia powinno być zatem dopiero konsekwencją ustania prawa do świadczenia emerytalnego, to zaś winno być stwierdzone w odrębnej decyzji organu rentowego. Tak więc decyzja o wstrzymaniu wypłaty emerytury ma charakter wtórny wobec decyzji o ustaniu prawa do

świadczenia. W ocenie Sądu Apelacyjnego organ rentowy wydając decyzję o wstrzymaniu wypłaty emerytury nie wykazał, że wystąpiły przesłanki takiej decyzji, bowiem decyzję o wstrzymaniu wypłaty emerytury powinna poprzedzać decyzja o ustaniu prawa do świadczenia. Wobec powyższego wstrzymanie wypłaty emerytury nastąpiło, w ocenie Sądu, na skutek błędu organu rentowego, co zgodnie z dyspozycją art. 45 ust. 2 stanowi podstawę do wznowienia wypłaty świadczeń poczynając od miesiąca, w którym ją wstrzymano, jednak za okres nie dłuższy niż 3 lata wstecz, licząc od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek o wznowienie wypłaty lub wydano decyzję z urzędu.

Powyższy wyrok zaskarżył skargą kasacyjną w całości pełnomocnik organu rentowego, zarzucając naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię art. 44 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin poprzez przyjęcie, że „nieprzedłożenie dokumentów potwierdzających dalsze istnienie prawa do świadczenia na żądanie wojskowego organu emerytalnego nie stanowi samodzielnej przesłanki wstrzymania wypłaty świadczenia, lecz winno być poprzedzone wydaniem decyzji w przedmiocie ustania prawa do świadczenia”, oraz niewłaściwe zastosowanie art. 45 ust. 2 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin poprzez przyjęcie, że „błędem organu rentowego jest wstrzymanie wypłaty emerytury wojskowej na podstawie art. 44 ust. 1 pkt 3 tej ustawy bez uprzedniego wydania decyzji o ustaniu prawa do świadczenia”, wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i zmianę tego wyroku poprzez oddalenie apelacji wnioskodawcy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Stosownie do art. 398¹³ § 1 i 2 k.p.c., Sąd Najwyższy rozpoznaje sprawę w granicach skargi kasacyjnej i jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia, jeżeli skarga nie zawiera zarzutu naruszenia przepisów postępowania (tak jak w rozpoznawanej sprawie) lub gdy zarzut taki okaże się niezasadny.

Skarga kasacyjna zarzucająca naruszenie prawa materialnego - przez błędną wykładnię art. 44 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. oraz niewłaściwe zastosowanie art. 45 ust. 2 tej ustawy, jest uzasadniona.

Analizę trafności tak sformułowanego zarzutu rozpocząć wypada od wskazania, że zgodnie z art. 33 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r., w celu ustalenia okoliczności mających wpływ na prawo do świadczeń pieniężnych z tytułu zaopatrzenia emerytalnego lub ich wysokość oraz na wypłatę albo wstrzymanie tych świadczeń, organ emerytalny może żądać od osób zgłaszających wnioski o świadczenia, przedstawiania dowodów uzasadniających prawo do świadczeń i ich wysokość. Natomiast stosownie do art. 44 ust. 1 pkt 3 tej ustawy, wypłatę m.in. emerytury, wstrzymuje się jeżeli osoba pobierająca świadczenie mimo pouczenia lub żądania wojskowego organu emerytalnego, nie przedłoży dowodów uzasadniających dalsze istnienie prawa do świadczenia. Już „proste” odczytanie tych przepisów, daje podstawę do stanowiska, że brak było podstaw do przypisania organowi rentowemu błędu, uzasadniającego wznowienie wypłaty świadczenia poczynając od miesiąca, w którym je wstrzymano. Jak ustalono w toku postępowania, ubiegając się o świadczenie wnioskodawca podał adres zamieszkania i mimo pouczenia, zobowiązującego pobierającego świadczenie do powiadomienia organu emerytalnego, o każdej zmianie adresu zamieszkania (numeru rachunku w banku), nie informował organu rentowego o zmianie adresu. Ponieważ kolejna decyzja o waloryzacji świadczenia nie została przez niego odebrana, organ rentowy był upoważniony do wszczęcia tzw. procedury sprawdzającej w oparciu o cytowany już art. 33 ust. 1 pkt 3 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin dla oceny czy nie zaszły okoliczności uzasadniające dalsze istnienie prawa do świadczenia, a wobec jej nieskuteczności, do wstrzymania wypłaty emerytury, zgodnie z art. 44 ust. 1 pkt 3 tej ustawy, skoro wnioskodawca nie przedłożył dowodów uzasadniających dalsze istnienie prawa do świadczenia. Konsekwencją powyższego, było wznowienie wypłaty świadczenia począwszy od maja 2010 r., tj. miesiąca, w którym wnioskodawca złożył wniosek o wznowienie wypłaty (art. 45 ust. 1 ustawy).

Wszystko to pozwala na wyrażenie stanowiska, według którego nieprzedłożenie przez pobierającego „emeryturę wojskową” dokumentów

potwierdzających dalsze istnienie prawa do świadczenia na żądanie wojskowego organu emerytalnego stanowi podstawę wydania decyzji o wstrzymaniu wypłaty świadczenia, która nie musi być poprzedzona wydaniem decyzji o ustaniu prawa do świadczenia. Innymi słowy odmienne stanowisko Sądu Apelacyjnego, upatrującego błąd organu rentowego, w wstrzymaniu wypłaty świadczenia bez uprzedniego wydania decyzji o ustaniu prawa do świadczenia, jest prawnie nieuzasadnione.

Mając powyższe na względzie, gdy podstawa naruszenia prawa materialnego była oczywiście uzasadniona, a skargi nie oparto także na podstawie naruszenia przepisów postępowania, Sąd Najwyższy, stosownie do art. 398¹⁶ k.p.c., orzekł jak w sentencji.

/tp/